

Wijziging kilometervergoeding

De wijziging van een kilometervergoeding die is opgenomen in een arbeidsreglement behoeft de instemming van de ondernemingsraad

(Kantongerecht Delft 7 oktober 1993, artikel 27, lid 1 onder a WOR).

Het adviesbureau BKH heeft 140 werknemers in dienst. Een deel van de arbeidsvoorwaarden is geregeld in een arbeidsreglement, zoals bedoeld in het Burgerlijk Wetboek. Voor de vaststelling van dat reglement is de instemming van de ondernemingsraad verkregen. Dit reglement bevat ook een aantal kilometervergoedingen voor woon-werkverkeer en dienstreizen. Daarnaast bevat het de bepaling 'Jaarlijks beoordeelt de directie in hoeverre bijstelling van de genoemde kilometervergoedingen noodzakelijk is.'

In oktober 1992 verzocht de directie om instemming met een verhoging van de vergoeding voor woon-werkverkeer met ingang van 1 oktober van dat jaar. De or liet weten hiermee niet in te stemmen, omdat de verhoging volgens hem terugwerkende kracht zou moeten krijgen tot 1 januari 1992. Hierop liet de directie weten besloten te hebben dat voor dit laatste geen aanleiding was. Vervolgens heeft de or de nietigheid van het directiebesluit ingeroepen en zich tot de bedrijfscommissie gewend. Deze was van mening dat de or geen instemmingsrecht had, daar het slechts ging om de uitvoering van een bestaande regeling.

In de procedure voor de kantonrechter nam de ondernemer het standpunt in, dat er geen sprake is van wijziging van het arbeidsreglement.

De kantonrechter overweegt dat aangezien de hoogte van de kilometervergoeding in het reglement zelf is opgenomen een besluit tot wijziging daarvan een wijziging van het reglement betekent. De aangehaalde bepaling uit het reglement betekent niet dat de directie de bevoegdheid heeft de vergoeding eenzijdig te wijzigen, maar dat de ondernemer verplicht is ieder jaar de wenselijkheid van wijziging te bezien. Het aanwezige instemmingsrecht wordt ook door BKH onderschreven gezien haar brief van oktober 1992. De kantonrechter verklaart het besluit nietig en verplicht de ondernemer om binnen 14 dagen een nieuw voorgenomen besluit aan de or voor te leggen.

Commentaar

Veelvuldig vormen kilometervergoedingen voorwerp van verschil van mening binnen ondernemingen. Vaak is onduidelijk wat de invloed van de or hierbij is. In gevallen waarin de vergoeding, zoals hier, is opgenomen in een arbeidsreglement is het instemmingsrecht duidelijk. In andere gevallen zal het steeds de vraag zijn of er sprake kan zijn van een 'reglement'. Rechtspraak van de Hoge Raad geeft hiervoor enerzijds wel mogelijkheden ook als niet voldaan is aan een aantal formele vereisten uit het Burgerlijk Wetboek, maar anderzijds zijn er ook mogelijkheden voor de ondernemer om te stellen dat hier geen sprake van een arbeidsreglement is. Bijvoorbeeld door de regeling op te nemen in de individuele arbeidsovereenkomsten.

De volgende vraag is hoe zulke vergoedingen gewijzigd kunnen worden. In dit geval was de vergoeding zelf in het reglement opgenomen. Mijns inziens terecht wordt daarom een instemmingsrecht aangenomen. In het Burgerlijk Wetboek is overigens uitgesloten dat een reglement de mogelijkheid van eenzijdige wijziging door de werkgever kent. Wel lijkt me denkbaar dat in het reglement een aanpassingsmogelijkheid wordt opgenomen volgens een vaste methode; bijvoorbeeld door indexering of door koppeling aan de belastingtarieven.

Is de kilometervergoeding buiten het reglement geregeld dan kan er wel een beding worden opgenomen dat de werkgever machtigt wijzigingen aan te brengen. In dat geval moeten wijzigingen wel 'redelijk en billijk' zijn. Een plotselinge ernstige achteruitgang mag dan toch ook niet. In dat geval heeft de or dus minder invloed. Wel kan het voor de ondernemer verstandig zijn de or toch te raadplegen, omdat instemming van de or van belang zal zijn als de rechter de redelijkheid en billijkheid van de wijziging gaat toetsen.

In deze uitspraak wordt de werkgever wederom verplicht een nieuw besluit aan de or voor te leggen. Al eerder merkte ik op dat dit een vreemde beslissing is, omdat de ondernemer niet tot wijziging van de regeling verplicht is. De rechter kan de ondernemer dwingen tot handelen of nalaten, maar hij kan hem niet verplichten zich een besluit 'voor te nemen'.

Deze rubriek signaleert en behandelt de belangrijkste jurisprudentie op or-gebied. De rubriek wordt beurtelings geschreven door mr Adriaan Dorresteyn (ondernemingsrecht) en mr Guus Heerma van Voss (sociaal recht).

Guus Heerma van Voss